

5. Рега. А. Художньо-філософська своєрідність прози Ольги Мак: дис... канд. філолог. наук: 10.01.01. Івано-Франківськ, 2015.

6. Тимощук Н. Антитоталітарний дискурс української прози ХХ століття: проблематика Голодомору та особливості її художньої реалізації: дис...канд. філолог. наук: 10.01.01.Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2006.

Напрямок 3. Художня література: текст, контекст, інтертекст.

Лідія Міркевич

здобувачка вищої освіти 3 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем історико-філологічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», м.Рівне

Науковий керівник к.п.н., проф. Л.М. Овдійчук

**ІНТЕРМЕДІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОВІСТІ ІВАНА ФРАНКА
«ДЛЯ ДОМАШНЬОГО ОГНИЩА» ТА ОДНОЙМЕННОЇ ЕКРАНІЗАЦІЇ
БОРИСА САВЧЕНКА**

Повість Івана Франка «Для домашнього вогнища» була написана в 1892 році і, за визначенням літературознавців, належить до жанру психологічної прози з елементами соціальної критики. У повісті І. Франко аналізує проблеми сімейного життя, зокрема питання зради, моральних випробувань та їх впливу на стосунки в родині. Головним мотивом твору є конфлікт між матеріальними та духовними цінностями. Письменник через образи героїв досліджує моральні дилеми, які виявляються в подружньому житті, торкаючись теми людської гідності. Ці проблеми актуальні в усі часи і написана вона була з такою майстерністю, що її високо оцінили сучасники письменника, зокрема Я. Каспарович, М. Грушевський, Б. Вислоух. На сьогодні є багато досліджень

про твір [1, 3, 4]. Н. Тодчук [3] зосереджується на дослідженні хронотопу роману, вказуючи на багат шаровість простору й часу у творі, що показує складність внутрішніх переживань героїв та їхні соціальні особливості. Авторка підкреслює роль міського простору та професійної багатомовності у формуванні динаміки сюжету та характерів. А. Швець [4] акцентує увагу на кримінальному сюжеті та його зв'язку з психологічним аналізом характерів героїв, досліджуючи моральні та етичні проблеми, що виникають в умовах злочину і покарання. Швець розкриває те, як Франко використовує кримінальний сюжет для заглиблення у внутрішній світ персонажів, відображаючи катарсис через моральну боротьбу.

Повість Івана Франка «Для домашнього вогнища» була двічі екранізована: у 1970 та 1992 роках. Версія 1970 року вийшла під назвою «Для домашнього вогнища» Ю. Суярка і мала характерну для того часу естетику радянського кіно. Художній повнометражний фільм режисера Бориса Савченка вийшов на екран 1992 році. Ця екранізація розкрила тему зради та моральної відповідальності, акцентуючи на психологічних аспектах складних стосунків у родині і суспільстві. На сьогодні немає зіставних досліджень твору Івана Франка та його екранної інтерпретації.

Мета цієї наукової розвідки – здійснити інтермедіальний аналіз повісті Івана Франка «Для домашнього вогнища» та однойменної екранізації Бориса Савченка засобами міжмистецької компаративістики.

Інтермедіальність — встановлення внутрішньотекстових зв'язків через словесну взаємодію різних видів мистецтв, що сприяє створенню нових форм мистецтва та збагаченню сприйняття творів задля ефекту поліхудожності.

Уперше термін «інтермедіальність» було використано в 1983 році в науковому доробку німецького літературознавця О. Ханзен-Льове. Зіставляючи термін «інтермедіальність» із терміном «інтертекстуальність», Оге Ханзен-Льове виявив різницю між номодійною та мультимедійною презентацією, яка виявляється в таких синтетичних видах мистецтва, як театр і кіно.

Українська дослідниця О. Попова теорію інтермедіальності на сучасному етапі її формування представляє як модифікацію «теорії інтертекстуальності, адаптованої до міжмистецьких взаємозв'язків». [9, с. 163]

Запозичене кіномистецтвом із літератури художньо-образне мислення модифіковане в бік візуалізації тексту за допомогою створення образу, що рухається, який Ж. Дельоз визначав як акцентовану множину елементів, які впливають один на одного і взаємодіють між собою.

Інтермедіальний аналіз повісті Івана Франка «Для домашнього вогнища» та однойменної екранізації Бориса Савченка було здійснено за допомогою аналітико-синтетичної роботи, створено таблицю, у якій відображено основні структурні елементи художнього та кінематографічного творів: жанр, сюжет, головні персонажі, прототипи, наративи (це розповідь).

Таблиця 1

Порівняльний аналіз повісті Івана Франка «Для домашнього вогнища» та однойменної екранізації Бориса Савченка

Аспект	Повість Івана Франка "Для домашнього вогнища"	Екранізація Бориса Савченка "Для домашнього вогнища"
Назва	Символізує збереження сімейного тепла, родинних традицій	Назва зберігає символічний зміст, але підкреслює конфлікт та драматизм
Наратив	Розповідь про родинні стосунки, моральні та соціальні проблеми	Поглиблення психологічного конфлікту героїв через візуальні та драматичні засоби
Хронотоп	Село на Галичині, кінець XIX – початок XX століття	Ті ж часово-просторові рамки, але з більшою візуальною деталізацією
Прото	Персонажі пов'язані з	У фільмі частково

типи	реальними життєвими ситуаціями та прототипами епохи	зберігаються, але більшою мірою адаптовані до сценарію
Жанр	Реалістична повість, соціально-психологічна драма	Драматична екранізація з елементами художньої інтерпретації

Таким чином, за допомогою інструментарію порівняльного аналізу художнього твору і кінофільму проведено інтермедіальну студію та виявлено спільне у наративах, персонажах, сюжеті, хронотопі, ідеї, жанрі. Інтермедіальний аналіз дозволяє побачити різницю між літературною та кінематографічною версією одного і того ж твору. У творі І. Франко акцент робить на деталях, психологізмі та мовному багатстві, тоді як Б. Савченко у своїй екранізації акцентує на емоціях і візуальних образах. Обидві форми мають свої переваги і недоліки, але разом вони доповнюють одна одну, дозволяючи глядачеві та читачеві краще розуміти головну тему твору — внутрішні переживання та моральні дилеми людини у контексті сімейних стосунків.

Таким чином, аналізуючи повість і фільм, можна зробити висновок, що кожен з цих творів зробив свій унікальний внесок у сприйняття головної тематики твору, а інтермедіальний підхід дозволяє більш глибоко осмислити два різних твори мистецтва.

Список використаної літератури

1. Іван Франко – майстер кримінального читва: збірник / голов. упоряд. І. Лучук. Л. : Світ, 2006. 368 с.
2. Попова О. Інтермедіальні студії у сучасному літературознавстві. Проблеми семантики слова, речення та тексту. 2017. № 38 : 163-167. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/270150.pdf>

3. Тодчук Н. Роман Івана Франка «Для домашнього огнища»: простір і час. Львівське відділення Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України. Львів: [б.в.], 2002.
4. Швець А. І. Злочин і катарсис [Текст] : кримінальний сюжет і проблеми художнього психологізму в прозі Івана Франка / НАН України, Львів. від-ня Ін-ту л-ри ім. Т. Г. Шевченка. Л. : [б.в.], 2003. 236 с.

Напрямок 3. Художня література: текст, контекст, інтертекст.

Катерина Тіра

здобувач вищої освіти 1 року навчання за другим (магістерським) рівнем історико-філологічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», м.Рівне

Науковий керівник: д. пед. н., проф. Т. Л. Груба

ЛЕКСИЧНІ, СЕМАНТИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОПОЗИЦІЇ ПОЕТИЧНОЇ МОВИ СЕРГІЯ ЖАДАНА

Мова поезії була предметом дослідження з різних академічних точок зору. Основним завданням сучасної лінгвостилістичної теорії є визначення й аналіз композиційних особливостей поетичної мови, встановлення логіко-семантичних зв'язків між структурними одиницями поетичної мови та їх інтерпретація.

Крім того, важливо дослідити індивідуальну манеру письма поета, щоб отримати цілісне уявлення про фонетичні, словотвірні, морфологічні, семантичні та стилістичні особливості його поетичної мови.